

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי החברה

ביה"ס למדיניות ציבורית וממשל

איתור הגורמים המשפיעים על מעורבות ההורים בלימודי ילדיהם בישראל: ניתוח עם דגש על מאפיינים משפחתיים

עבודת גמר לתואר מוסמך בכלכלה ומדיניות ציבורית

מנחה: ד"ר ענת גופן

הכותב: יואב סיידל

יולי 2016

מטרת מחקר זה הייתה לבחון את האופן בו היבטים הנוגעים להרכב האחים בתא המשפחתי משפיעים על מעורבות ההורים, וכן את הקשרים השונים המתקיימים בין מעורבות האימהות למעורבות האבות בכל תא משפחתי. הבחירה בנקודת מבט "משפחתית" זו לגבי מעורבות ההורים נובעת מכך שתשומת לב מחקרית מועטה הוקדשה לנושא עד כה, זאת על אף שהיבטים אלה עשויים להיות בעלי השפעה משמעותית על מעורבות ההורים. לצורך כך, נעשה שימוש בנתונים על 2,637 תלמידים בכיתות א'-יב' בישראל מתוך גל החקירה הראשון משנת 2012 של סקר מעקב ארוך טווח, אשר נערך על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וגורמים נוספים. הממצאים מגלים מתאמים מובהקים בין שני משתנים הנוגעים להרכב האחים, מיקום הילד בסדר הלידה של האחים ופרופורציית האחיות, לבין דפוסים שונים של מעורבות הורים. בפרט, נמצא מתאם שלילי מובהק בין מיקום הילד בסדר הלידה של האחים ל-3 דפוסי מעורבות של אבות ולדפוס מעורבות אחד של אימהות, ומתאם חיובי מובהק בין פרופורציית האחיות במשפחה ל-3 דפוסי מעורבות של אבות. לאור ממצאים קיימים לגבי השפעה תואמת של שני משתנים אלה (מיקום הילד בסדר הלידה של האחים ופרופורציית האחיות) על הישגיהם הלימודיים של תלמידים, נראה כי תוצאות המחקר גם תומכות בסברה לפיה השפעתם של משתנים אלה על הישגים הלימודיים מתווכת במידה מסוימת על ידי דפוסים שונים של מעורבות ההורים. בנוסף, הממצאים מעלים כי בכל סוגי המעורבות שנבדקו קיים מתאם חיובי ומובהק בין מעורבות האימהות למעורבות האבות באותם סוגי מעורבות.